

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0823U100578

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 12-09-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сейтасанов Едем Рустемович

2. Edem R. Seitasanov

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2170-2776

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 191

Назва наукової спеціальності: Архітектура та містобудування

Галузь / галузі знань: архітектура та будівництво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Архітектура та містобудування

Дата захисту: 29-08-2023

Спеціальність за освітою: Архітектура будівель та споруд

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

III. Відомості про дисертацію

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ26.103.02_1814

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 67.01.11

Тема дисертації:

1. Архітектурно-планувальна організація кримськотатарського житла
2. Architectural and planning organisation of the Crimean Tatar housing

Реферат:

1. Дисертаційне дослідження присвячене визначенню принципів архітектурно-планувальної організації кримськотатарського житла XV – початку XX століття, формуванню архітектурно-просторової організації кримськотатарського житла та збереженню історичної архітектурної спадщини. Об'єкт дослідження – кримськотатарське житло в структурі історичних містобудівних утворень Криму XV – початку XX століття. Предмет дослідження – архітектурно-планувальна та просторова організація старовинного кримськотатарського житла і розвиток її шляхом відродження традиційних напрямків формоутворення. Дисертаційне дослідження складається зі вступу, чотирьох розділів із висновками до кожного, загальних

висновків, списку використаних джерел, ілюстративного матеріалу та додатків. У вступі обґрунтовано актуальність теми, визначено мету, об'єкт, предмет та методи дослідження. Описано базу наукових джерел, розкрито наукову новизну, теоретичне та практичне значення дослідження. Показано особистий внесок здобувача та апробація матеріалів дослідження. Досліджено та узагальнено функціонально-планувальну структуру кримськотатарських будинків у районах Криму. В результаті проведеного дослідження, виявлено чотири типи функціонально-планувальної організації житлових будинків. Проведений аналіз дозволив сформулювати основний принцип формування планувальної організації будинків. Це принцип поетапного формування функціонально-планувальної структури як ознака ідентичності житлової кримськотатарської архітектури. На основі аналізу джерельної бази та проведених натурних досліджень були виявлені типи архітектурно-просторової організації кримськотатарських будинків, що будувалися у різних районах Криму: степовому, гірському, передгірному, південнобережному. Це ординарна, консольна та каскадна архітектурно-просторова організація. Найчастіше будинок мав як консольні частини, так і тераси. Це стає основною ознакою кримськотатарської архітектури. Дослідженням визначено, що основою архітектурно-просторової організації є принцип каскадного формування архітектурної форми, як ознака ідентичності житлової кримськотатарської архітектури. Особливістю кримськотатарських будинків були дахи та тераси. Найбільш яскраво ідентичність кримськотатарського народу виявилася в оформленні внутрішнього простору житлових будівель. Цим дослідженням визначено принцип орнаменталізації архітектурної форми, як ознаки ідентичності житлової кримськотатарської архітектури. Зазвичай орнаментика використовувалася як для зовнішньої поверхні, так і у внутрішньому просторі приміщень. Отже, дослідженням були визначені три принципи, які ідентифікують планувальну та просторову організацію кримськотатарського житла і які є ознакою ідентичності. Проведений аналіз історичних кримськотатарських поселень Криму за характером збереження в них розпланувального каркасу та житлової спадщини показує незадовільний стан збереження. Процес руйнування триває і вимагає термінових заходів для збереження залишків архітектурної спадщини. Процес консервації та визначення об'єктів пам'ятками архітектури з часом стає проблематичним. Дослідженням розроблено пропозиції щодо охорони спадщини кримськотатарського житла, які засновані на середовищному підході до архітектурної спадщини в цілому. Пропозиція стосується створення музею просто неба в селі Коккоз (Соколине) Бахчисарайського району. Друга пропозиція – розглянути питання про створення копії фрагменту житлової кримськотатарської забудови на території Національного музею народної архітектури та побуту України, який розташований на південній околиці Києва, в Голосіївському районі, поблизу місцевості Пирогів. Як метод збереження ідентичності житлової кримськотатарської архітектурної спадщини, дослідженням запропоновано принцип музеєфікації народної архітектури та традиційного побуту. Цей принцип закладено як рекомендації для охорони та збереження архітектурної спадщини кримськотатарського народу.

2. The PhD thesis is devoted to the definition of the principles of architectural and planning organisation of Crimean Tatar housing of the fifteenth and early twentieth centuries, the formation of the architectural and spatial organisation of Crimean Tatar housing and the preservation of historical architectural heritage. The object of the research is Crimean Tatar housing in the structure of historical urban formations of the Crimea of the XVth and early XXth centuries. The subject of research is architectural, planning and spatial organisation. The thesis consists of an introduction, four chapters with conclusions to each chapter, general conclusions, a list of references, illustrative material and appendices. The introduction substantiates the relevance of the topic, defines the purpose, object, subject and methods of the study. The base of scientific sources is described, the scientific novelty, theoretical and practical significance of the research is revealed. The personal contribution of the applicant and the testing of the research materials are shown. The functional and planning structure of Crimean Tatar houses in the districts of Crimea is studied and generalised. As a result of the research, four types of functional and planning organisation of residential buildings were identified. The analysis made it possible to formulate the basic principle of the planning organisation of buildings. This is the principle of the phased formation of the functional and planning structure as a sign of the identity of Crimean Tatar residential architecture. Based on the analysis of the source base and field research, the types of the architectural and spatial

organisation of Crimean Tatar houses built in different regions of Crimea were identified: steppe, mountain, foothill, and southern coastal. These are ordinary, cantilever and cascade architectural and spatial organisation. Most often, the house had both cantilevered parts and terraces. This becomes the main feature of Crimean Tatar architecture. The study has determined that the basis of the architectural and spatial organisation is the principle of cascading architectural form as a sign of the identity of Crimean Tatar residential architecture. Roofs and terraces were a feature of Crimean Tatar houses. The special significance and identity of the Crimean Tatar people are manifested in the design of the interior space of residential buildings. Therefore, the research identifies the principle of ornamentation of the architectural form as a sign of the identity of residential Crimean Tatar architecture. This principle is used both for the outer surface and in the interior space of the premises. Thus, the study identified three principles that identify the planning and spatial organisation of Crimean Tatar housing and are a sign of identity. The analysis of the historical Crimean Tatar settlements of Crimea by the nature of the preservation of their planning framework and residential heritage shows an unsatisfactory state of preservation. The process of destruction continues and requires urgent measures to preserve the remains of the architectural heritage. The process of conservation and designation of objects as architectural monuments is becoming increasingly problematic. The study has developed proposals for the protection of the heritage of Crimean Tatar housing, based on the medium approach of architectural heritage in general. The proposal concerns the creation of an open-air museum in the village of Kokkoz (Sokolyne), Bakhchysarai district. The second proposal is to consider creating a copy of a fragment of Crimean Tatar residential development on the territory of the National Museum of Folk Architecture and Life of Ukraine, which is located on the southern outskirts of Kyiv, in the Holosiivskiy district, near the Pyrohiv area. As a method of preserving the identity of the Crimean Tatar residential architectural heritage, the research proposes the principle of museumification of folk architecture and traditional life. This principle is laid down as recommendations for the protection and preservation of the architectural heritage of the Crimean Tatar people.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Широке застосування технологій більш чистого виробництва та охорони навколишнього природного середовища

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Сейтасанов Е. Особливості архітектури кримськотатарського житла. Українська академія мистецтва. 2019. № 28. С. 58–67. URL: <https://doi.org/10.33838/naoma.28.2019.58-67>.
- Сейтасанов Е. Р. Геометричні передумови архітектурно-планувальної організації кримськотатарського житла / Е. Р. Сейтасанов // Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. – 2019. – № 4. – С. 70–78.
- Сейтасанов Е. Кримсько-татарський орнамент і декоративне оздоблення елементів кримсько-татарського житла. Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. 2020. № 2. С. 86–93. URL: <https://doi.org/10.30838/J.BPSACEA.2312.280420.91.625>.
- Особливості розпланування традиційного кримськотатарського житла. Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. 2020. № 4. С. 91–103. URL: <https://doi.org/10.30838/J.BPSACEA.2312.010920.91.659>.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0121U111241

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Давидов Анатолій Миколайович

2. Anatolii M. Davydov

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури

Код за ЄДРПОУ: 02214165

Місцезнаходження: вул. Вознесенський узвіз, буд. 20, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гнесь Ігор Петрович

2. Ihor P. Hnes

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кашченко Тетяна Олександрівна
2. Kashchenko Tetyana Oleksandrivna

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Київський національний університет будівництва і архітектури**Код за ЄДРПОУ:** 02070909**Місцезнаходження:** проспект Повітрофлотський, буд. 31, Київ, 03037, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Сектор науки:** Університетський**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Трошкіна Олена Анатоліївна
2. Olena A. Troshkina

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:****Код за ЄДРПОУ:****Місцезнаходження:****Форма власності:****Сфера управління:****Ідентифікатор ROR:** Не застосовується**Сектор науки:** Не застосовується**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Скорик Лариса Павлівна
2. Larysa P. Skoryk

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:****Код за ЄДРПОУ:****Місцезнаходження:****Форма власності:**

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради: Олійник Олена Павлівна

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні: Олійник Олена Павлівна

Відповідальний за підготовку облікових документів: Трошкіна Олена Анатоліївна , 0505367814,
0984938860

Реєстратор: УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна